

Occupy bezet het verkeerde adres

Ewoud Jansen

31 oktober 2011

De romantiek van de revolutie heeft weer een uiteenlopende groep idealisten in haar greep.

Uit protest tegen de crisis en het economisch klimaat slaan velen hun tenten op op pleinen en symbolische locaties in een groeiend aantal steden.

Afkeer van het kapitalisme in het algemeen en de banken in het bijzonder lijkt de deelnemers aan de Occupy beweging te verenigen maar verder is het tamelijk onduidelijk wat de deelnemers precies willen en waar ze wel voor staan. Veel verder dan het bezigen van sleetse begrippen als rechtvaardige verdeling komen ze niet.

Deze diffuusheid is echter de kracht van de beweging volgens het hoofdcommentaar in het NRC handelsblad van 17 oktober 2011. Waarom dat zo zou zijn wordt helaas niet erg duidelijk gemaakt.

De nuance die deze krant ooit zocht ontbreekt bij de traditioneel anonieme auteur van het hoofdredactioneel commentaar want hij / zij ziet net als de Occupy beweging de financiële sector als de hoofdveroorzaker van de crisis en rept met geen woord over de volstrekt uit het lood geslagen overheidsfinanciën en politici die uit blind idealisme een zo groot mogelijke Eurozone wilden en daarmee de fundamenteën legden voor deze crisis.

Zoals ik in een eerder bijdrage (1) al stelde kunnen we van linkse politici een dergelijke eenzijdige uitleg wel verwachten maar van een kwaliteitskrant zou je beter verwachten.

Nu een deel van de bezetters te kennen geeft geweld als een legitiem middel ziet om een 'rechtvaardiger samenleving' te bewerkstelligen zou het de slijpsteen van de geest sieren als ze zich wat kritischer zou uitlaten over deze nihilistische beweging.

De kans dat dit gebeurt is klein. NRC huiscolumnist Bas Heijne stelde op 15 oktober 2011 nog dat hij de bezetters van Wall Street weinig activistisch vond. "Bij Occupy Wall Street zijn ze te beschaafd om een bankier aan een lantaarnpaal te hangen" stelt Heijne teleurgesteld vast. Het staat er echt. Een onverbloemde uiting van de hoop op een lynchpartij in een beschaafde krant.

Zolang het bankiers en andere vertegenwoordigers van het kapitaal betreft mag het blijkbaar. Verder vond Heijne de toespraak die de Sloveense filosoof Slavoj Žižek daar voor de menigte hield nogal tam. Het is Heijne wellicht ontgaan, maar in een interview in de NRC van 21 augustus 2009 stelde diezelfde Žižek nog zonder veel tegenspraak van interviewer Raymond van den Boogaard dat geweld niet geschuwd moest worden bij het streven naar een nieuwe orde.

Dat appelleert waarschijnlijk meer aan de revolutionaire inborst van Heijne. De teneur is duidelijk, figuren als Žižek kunnen straffeloos oproepen tot geweld om de dictatuur van het kapitaal omver te werpen en te vervangen door die van het volk. Hun opvattingen en gedachtegoed worden nauwelijks bekritiseerd in een krant als NRC en kunnen pas op kritiek van Heijne cs. rekenen als ze niet expliciet tot geweld oproepen.

De vraag of NRC zich hiermee intellectueel medeplichtig maakt aan allerlei geweldplegers die het gemunt hebben op het private bezit van burgers en bedrijven laat ik graag aan de krant zelf over. Die vraag kan ze namelijk uitstekend beantwoorden getuige haar stellingname in de discussie of politici met bepaalde overtuigingen medeplichtig zouden zijn aan de vreselijke moordpartij in Noorwegen van 22 juli jongstleden.

Dit alles laat onverlet dat er natuurlijk best iets is om je over op te winden maar in plaats van Wall Street en Beursplein 5 te bezetten kunnen de activisten beter naar Washington, Brussel of Den Haag trekken. Daar zetelen de organen en instanties die al jaren miljarden euro's op onproductieve wijze uitgeven en rondpompen en zodoende onze economische weerbaarheid aantasten en de toekomst van de veelal jonge demonstranten op het spel zetten.

Om het maar eens mooi op zijn Engels te zeggen: The Occupy movement is barking up the wrong tree.

Ewoud Jansen Hogeschooldocent Finance & Accounting, Fontys Hogescholen International Business & Management Studies

1) Jansen E., 2011. De crisis komt van rechts? De oplossing komt zeker niet van links.